

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE UNITED NATIONS DEVELOPMENT
PROGRAMME
AND
STATE AGENCY ON ENERGY
EFFICIENCY AND ENERGY SAVING OF
UKRAINE**

This Memorandum of Understanding (“MOU”) is entered into by the United Nations Development Programme (“UNDP”), a subsidiary organ of the United Nations, an intergovernmental organization established by its Member States with its headquarters in New York, NY (USA), and the State Agency on Energy Efficiency and Energy Saving of Ukraine (“SAEE”); UNDP and SAEE are hereinafter referred to individually as a “Party” and jointly as the “Parties”.

WHEREAS, UNDP serves in many respects as the operational arm of the United Nations at the country level and works with partners in numerous countries to promote sustainable development, eradication of poverty, advancement of women, good governance and the rule of law;

**МЕМОРАНДУМ ПРО
ВЗАЄМОЗУМІННЯ МІЖ
ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ
ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ
ТА
ДЕРЖАВНИМ АГЕНТСТВОМ З
ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА
ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНИ**

Цей Меморандум про взаєморозуміння («Меморандум») укладений між Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй («ПРООН»), допоміжним органом Організації Об'єднаних Націй, міжурядовою організацією, створеною її державами-членами, та Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України («Держенергоефективності»); ПРООН та Держенергоефективності у подальшому іменуються окремо як «Сторона» та разом як «Сторони».

БЕРУЧИ ДО УВАГИ те, що ПРООН діє в багатьох відношеннях як виконавчий підрозділ Організації Об'єднаних Націй на рівні країн і працює з партнерами в багатьох країнах задля сприяння сталому розвитку, подолання бідності, розвитку можливостей для жінок, належному врядуванню та верховенству права, згідно Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року (Порядок денний 2030).

WHEREAS, UNDP represented by UNDP in Ukraine is interested in enhancing its development activities directed at effective Sustainable Development Goals (SDGs) implementation, in particular SDGs 7, 8, 13, 15 (Target 15a, 15b), 17

WHEREAS, the Parties wish to cooperate in areas of mutual concern to enhance the effectiveness of their development efforts by supporting and increasing the institutional capacity of the SAEE in providing an important stimulus for transition to a greener economy and more sustainable financial system; implementing the sustainable development principles and strengthening partnership for socio-economic recovery settlements by improvement of living conditions of the population by reducing energy, resource and carbon intensity of economy through the application of advanced energy efficient technologies and innovative financial instruments like green bonds, improvement of decision making and planning process in housing and utilities sector; strengthening energy security in the context of 2035 Energy Strategy for Ukraine, improving energy efficiency and development of the renewable, amongst other things, supporting on the introduction of Renewable Energy Guarantee of Origin.

NOW, THEREFORE, the Parties wish to express their intention to cooperate as follows:

БЕРУЧИ ДО УВАГИ те, що ПРООН, яку представляє ПРООН в Україні, зацікавлена у розширенні своєї діяльності щодо розвитку, спрямованої на ефективне досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР), зокрема в сфері розвитку: ЦСР 7, 8, 13, 15 (15a, 15b), 17.

ЗАРАЗ і НАДАЛІ, Сторони бажають висловити свій намір співпрацювати в питаннях підтримки та підвищення інституційної спроможності Держенергоефективності в процесах переходу до зеленої економіки та формування фінансової системи, стійкої до екологічних, соціальних та управлінських ризиків; реалізацію принципів сталого розвитку та зміцнення партнерства в цілях соціально-економічного розвитку населених пунктів, та покращення умов життя населення шляхом зниження енерго-, матеріалота та вуглецемісткості економіки завдяки впровадженню передових енергоефективних технологій та новітніх фінансових інструментів, таких як зелені облігації, удосконалення процесу управління послугами житлово-комунального господарства; посиленні енергетичної безпеки в контексті Енергетичної стратегії України до 2035 року, надання підтримки в сфері відновлюваної енергетики, зокрема, щодо запровадження Гарантії походження енергії з відновлюваних джерел;.

ЗАРАЗ і НАДАЛІ, сторони виражають свою готовність співпрацювати у наступних сферах:

<p style="text-align: center;">Article I Purpose and Scope</p> <p>The purpose of this MOU is to provide a framework for the non-exclusive cooperation and facilitate and strengthen collaboration between the Parties in areas of common interest identified in Article II below. In particular on promoting activities leading towards more sustainable, inclusive, and green economic development, including facilitation of the development of green and sustainable finance, making financial system of Ukraine more resilient to the Environmental, Social and Governance risks; strengthening partnership for socio-economic recovery settlements by improvement of living conditions of the population by reducing energy, resource and carbon intensity of economy through the application of advanced energy efficient technologies and improvement of decision making and planning process in housing and utilities sector; strengthening energy security in the context of 2035 Energy Strategy for Ukraine, improving energy efficiency and development of the renewable, amongst other things, supporting on the introduction of Renewable Energy Guarantee of Origin; partnering and cooperating in accelerating of implementation of energy efficiency measures in public buildings in Ukraine.</p>	<p style="text-align: center;">Стаття I Мета та Сфера Діяльності</p> <p>Метою цього Меморандуму є створення основи для співробітництва та сприяння і зміцнення взаємодії між Сторонами на невиключній основі в галузях що становлять взаємний інтерес і які визначені у Статті 2. Зокрема, щодо забезпечення більш стійкого, інклузивного та «зеленого» економічного зростання, включно із сприянням розвитку зелених фінансів та фінансів сталого розвитку, посилення стійкості фінансової системи України до екологічних, соціальних та управлінських ризиків; зміцнення партнерства в цілях соціально-економічного розвитку населених пунктів, та покращення умов життя населення шляхом зниження енерго-, матеріало- та вуглецевистості економіки завдяки впровадженню передових енергоефективних технологій та удосконалення процесу управління послугами житлово-комунального господарства; посиленні енергетичної безпеки в контексті Енергетичної стратегії України до 2035 року, надання підтримки в сфері відновлюваної енергетики, зокрема, щодо запровадження Гарантії походження енергії з відновлюваних джерел; бути партнерами і співпрацювати для прискорення реалізації заходів з підвищення енергоефективності громадських будівель в Україні.</p>
<p style="text-align: center;">Article II Areas of Cooperation</p> <p>2.1 The Parties have identified the following activities in which cooperation may be pursued, with each Party operating subject to its respective mandates, regulations, rules, policies and procedures.</p> <p>2.2. The Parties agree to cooperate on implementation of 2030 Agenda in Ukraine and achieving SDGs, in the following areas: SDG 7, 8, 13, 15 (Target 15a, 15b), 17.</p>	<p style="text-align: center;">Стаття II Сфери співробітництва</p> <p>2.1 Сторони визначили наступну діяльність, у рамках якої може здійснюватися співпраця, причому кожна Сторона діє відповідно до своїх мандатів, положень, правил, політики та процедур.</p> <p>2.2. Сторони домовились про співробітництво щодо імплементації Порядку денного 2030 в Україні і досягнення ЦСР у таких сферах: ЦСР 7, 8, 13, 15 (15a, 15b), 17.</p>

2.3. The cooperation between Parties shall include the following:	2.3. Співпраця між Сторонами охоплюватиме, що включає наступне:
(I) implementation of the standards for sustainable financing, governance of the environmental and social risks, increase the effectiveness and participation of the banking sector in sustainable development of Ukraine via non-regulatory mechanisms;	(I) впровадження стандартів сталого фінансування, управління екологічними та соціальними ризиками, підвищення ефективності та участі банківського сектору у сталому розвитку України за допомогою нерегуляторних механізмів,
(II) promote the development of energy efficiency, private investment in energy efficiency in public buildings through appropriate catalytic financial incentives, including the establishment of a Financial Support Mechanism, including the development of the legislation, encourage establishing an institutional basis, in particular, for the Guarantees of Origin, and comprehensive nationwide energy monitoring and information system, innovative financial instruments like green bonds and the Guarantees of Origin,	(II) сприяти розвитку енергоефективності, стимулювати залученню приватних інвестицій у підвищення енергоефективності громадських будівель шляхом запровадження належних фінансових стимулів, здатних викликати реальні зміни, у тому числі створення механізму фінансової підтримки, включаючи розробку та впровадження нормативно-правової бази, зокрема щодо впровадження Гарантії походження енергії, створення інституційної основи та комплексної загальнонаціональної інформаційної системи енергетичного моніторингу та новітніх фінансових інструментів, таких як зелені облігації та Гарантії походження енергії,
III) practical implementation of the EU directives' requirements on the formation and implementation of state policy in the field of energy efficiency, in particular the development and implementation of bylaws to the Law of Ukraine "On Energy Efficiency" (if adopted), including calculating the national energy efficiency target and target for annual end-use energy savings (article 7 of the Energy Efficiency Directive 2012/27/EU), the procedure for monitoring the implementation of the National Energy Efficiency Action Plans and other strategic plans in the field of energy efficiency, the procedure for monitoring and evaluation of the results of achieving the target for annual end-use energy savings.	III) практична імплементація вимог директив ЄС щодо формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, зокрема розробка та впровадження підзаконних нормативно-правових актів до Закону України "Про енергетичну ефективність" (у разі його прийняття), включаючи розрахунок національної цілі з енергоефективності та цільового показника щорічного скорочення споживання енергії (стаття 7 Директиви 2012/27/ЄС про енергоефективність), порядку моніторингу реалізації Національних планів дій з енергоефективності та інших стратегічних планів в сфері енергоефективності, порядку моніторингу та оцінки результатів досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії.
(IV) promoting energy efficiency, attracting private investment in energy efficiency of district heating companies, water supply and sewerage utilities, fuel and energy enterprises, creating a	(IV) сприяння розвитку енергоефективності, залученню приватних інвестицій у підвищення енергоефективності підприємств теплокомуналенерго, об'єктів водопровідно-

<p>carbon-free urban transport system by means of creating and implementing financial support mechanisms, including the development and implementation of regulations.</p>	<p>каналізаційного господарства, підприємств паливно-енергетичного комплексу, створення безвуглецевої системи міського транспорту шляхом створення та запровадження механізмів фінансової підтримки, включаючи розробку та впровадження нормативно-правової бази.</p>
<p>(V) promoting the effective implementation of energy efficiency reforms in Ukraine by providing technical assistance, increasing the institutional capacity and technical condition of the SAEE.</p>	<p>(V) сприяння ефективному впровадженню реформ у сфері енергоефективності в Україні шляхом надання технічної допомоги, підвищення інституційної спроможності та технічного стану Держенергоефективності.</p>
<p>The directions and list of activities of joint mutual efforts of the Parties are not limited by abovementioned and can be expanded by mutual agreement of the Parties.</p>	<p>Напрями та перелік діяльності щодо об'єднання спільних зусиль Сторін не обмежуються зазначенним вище та можуть бути розширені за згодою Сторін.</p>
<p>Article III Consultation and Exchange of Information</p>	<p>Стаття III Консультації та обмін інформацією</p>
<p>3.1 The Parties will, on a regular basis, keep each other informed of and consult on matters of common interest, which in their opinion are likely to lead to mutual collaboration.</p>	<p>3.1 Сторони регулярно обмінюються інформацією та проводять консультації з питань, що становлять спільний інтерес, та які, на їх думку, можуть привести до співробітництва між ними.</p>
<p>3.2 Consultation and exchange of information and documents under this MOU will be without prejudice to arrangements, which may be required to safeguard the confidential and restricted character of certain information and documents. Such arrangements will survive the termination of this MOU and of any agreements signed by the Parties within the scope of this collaboration.</p>	<p>3.2 Консультації й обмін інформацією та документами відповідно до даного Меморандуму мають проводитися без порушення заходів, які можуть бути необхідними для захисту інформації та документів з обмеженим доступом і конфіденційного характеру. Дія таких заходів не припиняється після припинення дії Меморандуму та будь-яких інших угод, підписаних Сторонами в рамках цього співробітництва.</p>
<p>3.3 The Parties will, at such intervals as deemed appropriate, convene meetings to review the progress of activities being carried out under the present MOU and to plan future activities.</p>	<p>3.3 Сторони будуть проводити зустрічі з необхідною періодичністю для перегляду стану заходів, які здійснюються у рамках цього Меморандуму, а також для планування</p>

	<p>3.4 The Parties may invite each other to send observers to meetings or conferences convened by them or under their auspices in which, in the opinion of either Party, the other may have an interest. Invitations will be subject to the procedures applicable to such meetings or conferences.</p> <p>Article IV Visibility</p> <p>The Parties recognize the importance of providing visibility to their cooperation under this MOU and therefore agree to acknowledge the role and contribution of each Party in all public information documentation relating to activities covered by this MOU. The Parties agree to use each Party's name and emblem in accordance with the regulations and policies of each Party and subject to prior written approval of each Party.</p> <p>Article V Term, Termination, Renewal, Amendment</p> <p>5.1 The proposed cooperation under this MOU will have an initial term of five years from the Effective Date, as defined in Article X ("Effectiveness"), unless terminated earlier by either Party upon two (2) months' notice in writing to the other Party. The Parties may agree to extend this MOU in writing for subsequent periods under the same terms and conditions.</p> <p>5.2. Termination of this MOU will not affect any other agreements relating to the subject matter of this MOU, which will, unless terminated or expired, continue to regulate the relationship between the Parties in accordance with the terms thereof.</p>	<p>3.4 Сторони можуть запрошувати одна одну надсилати спостерігачів на засідання або конференції, організовані ними або за їх підтримки, в яких, на думку будь-якої із сторін, вони можуть бути зацікавлені. Участь представників регулюється відповідними правилами, прийнятими для проведення цих засідань або конференцій.</p> <p>Стаття IV Наочність</p> <p>Сторони визнають важливість забезпечення видимості їх співпраці згідно з цим Меморандумом і, отже, погоджуються визнати роль і внесок кожної Сторони у всі матеріали публічної інформації, які стосуються діяльності, що охоплюється цим Меморандумом. Сторони погоджуються використовувати ім'я та емблему кожної Сторони відповідно до положень та політик кожної Сторони та за умови попереднього письмового схвалення кожної Сторони.</p> <p>Стаття V Строк дії, припинення, поновлення та внесення змін</p> <p>5.1 Запропоноване співробітництво у рамках цього Меморандуму має початковий термін п'ять років з дати набуття чинності, як зазначено у Статті X («Набуття чинності»), якщо не буде припинено раніше однією зі Сторін за умови письмового попередження другої Сторони за два місяці. Сторони можуть домовитися письмово про подовження Меморандуму на наступні періоди у випадку необхідності за таких самих умов та термінів.</p> <p>5.2 Припинення дії цього Меморандуму про взаєморозуміння не вплине на будь-які інші угоди, що стосуються предмету цього Меморандуму, які, якщо вони не будуть припинені чи не закінчені, продовжуватимуть регулювати відносини між Сторонами</p>
--	--	--

	<p>5.3. This MOU may be amended only by mutual written agreement of the Parties upon two (2) months' notice in writing to the other Party, signed by their duly appointed representatives.</p> <p>Article VI Notices</p> <p>Any notice or request required or permitted to be given or made under this MOU shall be in writing. Such notice or request shall be deemed to have been duly given or made when it shall have been delivered by hand, certified mail, overnight courier, telex, or cable to the party to which it is required to be given or made at the address specified below or such other address as shall be hereafter notified.</p>	<p>відповідно до їх умов.</p> <p>5.3 Цей Меморандум може бути доповненим лише за взаємною письмовою згодою Сторін, за умови письмового попередження другої Сторони за два місяці та підписаний належним чином їхніми призначеними представниками.</p> <p>Стаття VI Повідомлення</p> <p>Будь-які повідомлення або вимоги, які необхідні або передбачені цим Меморандумом, мають бути вчинені у письмовому вигляді. Такі повідомлення або вимоги вважатимуться наданими належним чином за умови їх доставки особисто в руки, рекомендованим відправленням, кур'єрською службою доставки, телексом, електронною поштою або телеграмою на адресу, яку зазначено нижче, або іншу адресу, про яку має бути повідомлено додатково.</p>
<p>For UNDP:</p> <p>Ms Dafina Gercheva, UNDP Resident Representative in Ukraine 1 Klovsky Uzviz, Kyiv, 01021, Ukraine</p> <p>Tel: +38 044 253 93 63 E-mail: registry@un.org.ua, communications@undp.org.ua</p>	<p>Для ПРООН:</p> <p>Пані Дафіна Герчева, Постійна представниця ПРООН в Україні вул. Кловський узвіз, 1, Київ, 01021, Україна</p> <p>Тел: +38 044 253 93 63 E-mail: registry@un.org.ua, communications@undp.org.ua</p>	
<p>For SAEE:</p> <p>Mr Valerii Bezus, Head - State Agency on Energy Efficiency and Energy Saving of Ukraine</p> <p>12, Muzeinyi lane, Kyiv, 01001, Ukraine, Tel: +38 044 5905974 E-mail: sae@saee.gov.ua</p>	<p>Для Держенергоефективності:</p> <p>Пан Безус Валерій Олександрович, Голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України</p> <p>провулок Музейний, 12, м. Київ, 01001, Україна, тел.: +38 (044) 5905974 E-mail: sae@saee.gov.ua</p>	

Article VII Legal Provisions Relating to Implementation

7.1 Notwithstanding anything in this MOU to the contrary, (a) this MOU is an expression of intent and does not constitute a legally binding document; (b) nothing herein shall be construed as creating a legally binding commitment, financial or otherwise; (c) nothing herein shall be construed as creating a joint venture and neither Party shall be an agent, representative or joint partner of the other Party; (d) all of UNDP's activities envisaged hereunder are subject to the availability of funding; (e) any funds received by UNDP shall be used, and all UNDP activities further to this MOU will be carried out, in accordance with the project documents agreed between UNDP and SAEE where the activities will be implemented, and in accordance with the applicable UNDP regulations, rules, policies and procedures; and (f) each Party shall be responsible for its acts and omissions and those of its employees, contractors and subcontractors in connection with this MOU and its implementation.

7.2. To the extent that the Parties wish to create legal or financial obligations with respect to or resulting from any activity contemplated in this MOU, a separate agreement related thereto will be concluded between the Parties prior to such activity being undertaken.

7.3. The Parties will consult each other, as appropriate and if circumstances so require, on issues relating to intellectual property and rights thereto, including the necessity of entering into separate agreement(s) to regulate such issues and rights.

7.4. SAEE represents that it has all the necessary powers, authority, and legal capacity to enter into this MOU and perform its

Стаття VII Юридичні положення, які стосуються реалізації

7.1. Незважаючи ні на що, що міститься в цьому Меморандумі, (а) цей Меморандум є лише вираженням намірів, а не юридично обов'язковим документом; (б) ніщо в цьому документі не повинно тлумачитися як створення юридично зобов'язуючого зобов'язання, фінансового чи іншого; (с) ніщо в цьому документі не може тлумачитися як створення спільного підприємства, і жодна зі Сторін не може бути агентом, представником або спільним партнером іншої Сторони; (д) всі види діяльності ПРООН, передбачені цим Меморандумом, залежать від наявності фінансування; (е) будь-які кошти, отримані ПРООН, будуть використані, а всі заходи ПРООН, що впроваджуються в рамках цього Меморандуму, будуть виконані відповідно до проектної документації, узгодженої між ПРООН та Держенергоефективності, де буде здійснюватися діяльність відповідно до чинних положень, правил, політики та процедур ПРООН; та (ф) кожна Сторона несе відповіальність за свої дії та бездіяльність у зв'язку з цим Меморандумом та його виконання.

7.2. Якщо Сторони бажають створити юридичні чи фінансові зобов'язання стосовно будь-якої діяльності, передбаченої цим Меморандумом, між Сторонами буде укладено окрему угоду, пов'язану з цим, до здійснення такої діяльності.

7.3. Сторони будуть консультуватися одна з одною у відповідних випадках та, якщо того вимагають обставини, з питань, що стосуються інтелектуальної власності та прав на неї, включаючи необхідність укладення окремого договору (-ів) про регулювання таких питань та прав.

7.4. Держенергоефективності заявляє, що має всі необхідні повноваження, владу та правоздатність для укладення цього

obligations hereunder.	Меморандуму та виконання своїх зобов'язань за ним.
7.5 In the event of inconsistency between any provision of this Article VII and a provision of another section of the MOU, this Article VII shall prevail.	7.5. У разі невідповідності між будь-яким положенням Статті VII і положенням іншого розділу Меморандуму, Стаття VII має переважну силу.
Article VIII Settlement of Disputes	Стаття VIII Врегулювання спорів
Any disputes between the Parties, arising out of or relating to this MOU shall be settled amicably by the Parties through direct negotiations.	Будь-які спори між Сторонами, що мають відношення або виникли у результаті виконання цього Меморандуму, мають бути вирішені мирно шляхом безпосередніх переговорів.
Article IX Privileges and Immunities	Стаття IX Привілеї та імунітети
Nothing in or relating to this MOU shall be deemed a waiver, express, or implied, of any of the privileges and immunities of the United Nations, including its subsidiary organs.	Ніщо, що відноситься до цього Меморандуму, не вважається відмовою, вираженою або такою, що мається на увазі, від будь-яких привілеїв та імунітетів Організації Об'єднаних Націй, включаючи її допоміжні органи.
Article X Effectiveness	Стаття X Набуття чинності
This MOU will become effective on the date in which it is duly signed by both Parties ("Effective Date").	Цей Меморандум набирає чинності з дня його належного підписання обома Сторонами («Дата набуття чинності»).
IN WITNESS WHEREOF, the duly authorized representatives of the Parties affix their signatures below.	НА ПІДТВЕРДЖЕННЯ ВИЩЕ-ЗАЗНАЧЕНОГО, уповноваженні представники Сторін ставлять свої підписи нижче

**On behalf of the United Nations
Development Programme:
UNDP Resident Representative in
Ukraine
Dafina Gercheva**

Date

Від імені Програми розвитку
Організації Об'єднаних Націй:
Постійна представниця ПРООН в
Україні
Дафіна Герчева

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Dafina Gercheva", is placed over a horizontal line.

Дата

**On behalf of the State Agency on Energy
Efficiency and Energy Saving of Ukraine:
Head of the State Agency on Energy
Efficiency and Energy Saving of Ukraine
Valerii Bezus**

Date

Від імені Державного агентства з
енергоефективності та енергозбереження
України:
Голова Державного агентства з
енергоефективності та енергозбереження
України
Безус Валерій Олександрович

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Valerii Bezus", is placed over a horizontal line, which is enclosed within a blue oval.

Дата